

Prilog broj 2 zapisniku sa X sednice Privrednog saveta održane dana 19.01.2016. godine

**Doprinos Strategiji razvoja privrede u Opštini Stara Pazova – Udruženje privrednika
Nova Pazova**

Naši predlozi i sugestije:

1. Izjednačiti stimulisanje stranih i lokalnih privrednika za razvoj poslovanja, povećanje kapaciteta i povećanje zaposlenosti.
2. Nepraviti nelojalnu konkurenciju lokalnim privrednicima neselektivnim dovodenjem i stimulisanjem stranih ulagača. Svejedno je ko će zaposliti lokalno stanovništvo.
3. Stimulisati javno partnerstvo na nivou Opštine sa definisanim **pravilima i procedurama**.
4. Smanjivati komunalne takse za isticanje firmi i poreze na proizvodne hale i uslužne delatnosti. Smanjiti troškove opremanja građevinskog zemljišta i troškove infrastrukture.
5. Napraviti plan razvoja i stimulisanja, naročito proizvodnih delatnosti i inovativnih proizvoda i usluga, posebno za izvoz.
6. Napraviti strategiju obrazovanja zanatlija i srednjoškolaca za modernu proizvodnju, a u saradnji sa srednjoškolskim centrom i lokalnom privredom.
7. U Novoj Industrijskoj zoni napraviti **Kampus kao namensku celinu** - sa lokalima, manjim halama za radionice i sl. sa integrisanom infrastrukturom - energetika, informatika, zajedničke usluge, servisi, zajedničko knjigovodstvo i zajedničke podrške - kao što su pomoć za razvoj poslovanja, dolaženja do finansijskih sredstava, prezentovanje onoga što nudi Evropa kao podsticajne mere privredi, razni fondovi i sl.
8. U novoj Industrijskoj zoni opredeliti nedvosmisleno 20 hektara za preseljenje, pre svega proizvodnih i nečistih tehnologija, iz naselja čime bi se rešili i neki problemi kao što su: razvojni, prostorni, transportni, ekološki i komšijski.
9. U novoj Industrijskoj zoni stvoriti stimulaturnije uslove za dolaženje do parcela za lokalne privrednike, a za razvoj i unapređenje poslovanja, posebno za početnike.
10. U privredi Opštine Stara Pazova evidentirano je veliko ulaganje u objekte pa i infrastrukturu i energetiku, a malo se ulaže u razvoj ideja za proizvode i usluge.

Velikim ulaganjem u zemljište i objekte se ostaje bez sredstava za tehnološko opremanje, razvoj tržišta, a ostaje se i bez obrtnih sredstava. To bi trebalo nekako sistematski i planski menjati privrednom politikom: racionalisanja, isplativosti i menjanjem prioriteta.

11. Na stotine radionica su ostale bez posla i bez ideja, sa zastarelom opremom ali mlađim naslednicima. Trebalo bi napraviti poseban Plan za skeniranje i prevazilaženje ovog problema u narednom periodu čime bi se povećala i zaposlenost.

Da li je to neka njihova integrisanost na nivou istih problema - proizvodnih, tehnoloških, tržišnih, finansijskih, udruživanja radi integrisanja resursa, ciljno vođenih poboljšanja i stimulisanja, zajedničkog nastupa i sve ukupnog racionalisanja, a sa druge strane stimulisanje za razvoj ideja, ohrabrivanje i rizikovanje...

12. Malo je visoko obrazovanih kadrova svih profila kao finansijera, organizatora i nosioca biznisa u malim i srednjim preduzećima. Njima kao da škola smeta, isuviše respektuju štošta i manje su spremni da rizikuju.

Kada se bolje sagleda, našu privrednu delatnost vode, uglavnom kreativne zanatlje i srednjoškolski kadar sa iskustvom od kojih su neki vrlo uspešni ali sa daljim vrlo limitirajućim mogućnostima za razvoj i zato imamo ovaj zastoj u prestrukturiranju, razvoju novih ideja i izradi planskih dokumenata kao što je ova strategija.

Kako aktivirati i ohrabriti visoko obrazovane i pre svega mlade ljude, jer samo oni mogu stvoriti nove ideje za nove proizvode i usluge i novo vreme.

Treba stvoriti srednju klasu, pa makar i na opštinskom nivou.

13. Treba napraviti primeren **centar za nove tehnologije**, kampus inkubatore, u kome će se okupiti visoko stručni i kreativni, a odvažni i ambiciozni kadrovi. Kadrovi za ovo vreme.

Povezati se treba sa odgovarajućim fakultetima i institutima, tehnološkim inkubatorima i inovativnim centrima iz inostranstva.

14. Puno je ekoloških "pokreta" u Opštini Stara Pazova ali se niko ne bavi ekološkim tehnologijama.

Videti kako da se lokalna privreda aktivira u ekološkim tehnologijama na obostranu korist i pre svega konstatovati koje su to ekološke tehnologije...

15. Skoro da bismo mogli reći, dosta nam je pravljena magacina na najboljim lokacijama u Opštini. Odmah sledi i zapošljavanje nekvalifikovane i najmanje plaćene radne snage što dovodi i do intelektualnog tonjenja i stvaranja utisaka da više i ne vredimo niti više možemo...

Ovo je svakako lošija strana blizine Beograda i Novog Sada (potreba za distributivnim centrima), ali treba iskoristiti blizinu ovih gradova za tehnološku, inovativnu i kreativnu mogućnost.

Kako? Na to treba dati odgovor u operativizaciji strateškog plana!

Na sva ova pitanja odgovor se ne može dati bez ozbiljnog rada, a mi se aktiviramo od strategije do strategije, od jednog do drugog vremenskog perioda.

Kada se iz postojeće Strategije pogleda Prioritet 2 - „Podizanje kapaciteta lokalnog preduzetništva i industrijske proizvodnje“, taj Plan i ceo njegov sadržaj je dobar. Tu je teško i šta dodati i šta oduzeti.

Mana mu je što je pisan standardno i da zadovolji forme procedure za izradu ovakve Strategije.

Sobzirom da je nasleđen, on je možda nedovoljno „svoj“ za sadašnju privrednu vlast pa bi trebalo možda napraviti autentičniji i svoj plan, pa makar bio i skromniji i da ne zadovoljava baš standard, a da je sprovodljiv i da se sprovodi i preispituje u kontinuitetu, odnosno da se na osnovu njega, prave godišnji operativni planovi.

Najbolje bi bilo da privredna vlast naše opštine, napravi predlog svog realnog plana, a da njeni privrednici daju svoj doprinos.

Što se tiče privrednika i preduzetnika Nove i Stare Pazove u ovom, za strateške planove kratkom roku, mi bismo istakli nekoliko već pomenutih stvari, koje bi voleli da vidimo u ovom dokumentu za naredni petogodišnji period, a to su:

a) Prilagoditi cenu građevinskog zemljišta za privrednu delatnost, za podsticanje privredne aktivnosti.

b) Smanjiti cenu opremanja građevinskog zemljišta i troškove infrastrukture na njemu.

c) Jednako stimulisati domaće preduzetnike kao i strane i nepraviti nelojalnu konkurenciju. U sve ovo više uključiti privrednu javnost opštine.

d) U Plan povećanja privrednog kapaciteta Opštine, na godišnjem nivou donositi planove za brzo stimulatивно preduzetničko angažovanje mladih obrazovanih ljudi.

e) U Planu prednosti prednost dati proizvodnji, proizvodnji za izvoz i inovativnim tehnologijama za proizvode i usluge.

f) Stimulisati delatnosti u domenu ekoloških tehnologija i preciznije ih sagledati.

Dalji naši predlozi tiču se Nove industrijske zone koje nema u starom Strateškom plana, a u kojem ona mora da ima posebno mesto. **Nova I.Z. treba da bude** planski osmišljena i da predupredi sve nedostatke razvoje predhodne I.Z.

Treba definisati šta se sa njom želi postići, a ne da bude zemljišni resurs koji treba prodati skoro neplanski. Treba definisati njenu privrednu ulogu, njen karakter i vrstu I.Z. kojoj bi pripadala.

Treba da bude osmišljena kao celina, da ima smislene i namenske celine, recimo - Zanatstvo, ozbiljnija proizvodnja, proizvodnja za izvoz, za nove tehnologije i novo preduzetništvo, za početnike, za ekologiju i sl.

Nova I.Z. treba da ima, uslovno rečeno, šta će biti njen poslovni centar: objekat sa prostorijama za sastanke za sve iz I.Z., sajamski prostor koji se može koristiti i za edukaciju, rekreaciju, sport, izložbe, prostorije za članove udruženja preduzetnika, zajedničke službe, predstavnike komora, izvestan prostor za prezentaciju razvoja preduzetništva u našoj opštini pa i motel za goste.

Ranije su pomenuta dva problema koji imamo u lokalnom privređivanju, a to su:

a) Na desetine radionica koje su nekada dobro poslovale u novim okolnostima su ostale bez posla, a tu je nekad radio veliki broj ljudi, a danas one rade na samom minimum.

b) Nužnost izmeštanja proizvodnje i nečistih tehnologija iz naselja.

U prvom slučaju radi se o radionicama koje su nekada dobro radile, imaju veliko iskustvo, oprema im je već zastarela, u najvećoj meri su izgubili tržište, a imaju mlađe naslednike koji imaju volju da rade.

Ideja privrednika i preduzetnika je da se u okviru nove I.Z. stvori zanatski centar sa desetinama radionica u kojima bi se okupile radionice sa problemima u poslovanju, pa bi svoje probleme u poslovanju zajednički rešavali integrišući svoje resurse ali i uz pomoć sa strane.

Takvi primeri su manje plastičarske radionice, mašinske radionice, alatnice, servisi i sl.

Njihova integrisanost ili udruženost u više grupa, bila bi na nivou istih problema: proizvodnjih, tehnoloških, tržišnih, finansijskih...

To je Udruživanje radi integrisanja resursa i iskustava, kolektivno organizovanje radi poboljšanja tržišne pozicije, zajedničkih nastupa, dogovaranje cena, eliminisanja međusobne konkurencije, zajedničkog planiranja poslovanja, zajedničkih ulaganja, unapređenja ideja, zajedničkog snošenja rizika i drugih racionalnosti.

A sve zato što su okupljeni i upućeni jedni na druge.

Naravno da je ovaj problem i način njegovog rešavanja bitan za opštinu i da treba da bude u njihovim planskim dokumentima.

U drugom slučaju, gde se i zbog skorašnjih Evropskih propisa, proizvodnja i nečiste tehnologije moraju seliti iz naselja, Udruženje privrednika i preduzetnika smatra da u planska dokumenta treba da bude nedvosmisleno uneto, a zatim i odlukama potvrđeno: **odvojiti najmanje 20 hektara zemljišta u i oko I.Z. radi preseljavanja, 100 do 150 prioritetnih radionica iz naselja uz prihvatljivu cenu po kvadratu.**

Da ti privrednici imaju novac sami bi već kupili plac i preselili se.

Danas zbog najrazličitijih privređivanja u naselju, postoje mnogi problemi od: razvojnih, prostornih, energetske, transportne, ekološke (buka, isparavanja) do komšijskih - od zavidnosti do stvarnog ometanja normalnog života u ulici i raznih rizika - transport, požari i sl... Ovakva lokacijska bliskost na prostoru od 20 hektara sa parcelama od 1.500 do 20.00 m² omogućila bi izvestan nivo integracije od infrastrukture - energetika, informatika, zajedničke usluge, servisi, knjigovodstvo, zajedničke podrške kao što su pomoć za razvoj poslovanja, dolaženje do finansijskih sredstava, edukacija, ekološka unapređenja i sl.

Privrednici i preduzetnici opštine Stara Pazova smatraju da je ovo nešto što mora da uđe u Strateški plan razvoja privrede naše opštine i da u tom smislu treba što pre doneti operativne odluke i učiniti sve da to bude izvodljivo rešenje.

Ako tako bude, na narednim lokalnim izborima, privrednici bi podržali lokalnu privrednu vlast.

„STICOM - STC“

NOVA PAZOVA

Milisav Stikić